

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Освітня програма	8693 Лісове господарство
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	205 Лісове господарство

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	8693
Назва ОП	Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Дудюк Володимир Степанович, Сірук Ірина Миколаївна, Бала Олександр Петрович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	29.09.2021 р. – 01.10.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/38104>

Програма візиту експертної групи <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/38763>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Цілі ОП «Лісове господарство» зрозумілі, відповідають місії і кореспондуються із стратегічною метою розвитку університету, визначаються з урахуванням пропозицій та потреб стейкхолдерів, враховують тенденції розвитку спеціальності. Зміст освітньої програми дає можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання за освітньою програмою «Лісове господарство» але містить ряд недоліків невідповідності діючим Положенням та Стандартам. Загальний обсяг ОП відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження (окрім тижневого аудиторного) для другого (магістерського) рівня вищої освіти, а вибіркова складова становить 23 кредити ЕКТС та забезпечує 25,6% вибірових дисциплін, що в сукупності дає можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію студента, але з обмеженим вибором. Освітній процес регламентується необхідними положеннями та методичними рекомендаціями. Правила прийому на навчання викладені чітко і зрозуміло, не містять дискримінаційних положень, відповідають особливостям ОП. Доступ до освітньої програми та результатів навчання чітко визначає процедуру вступу та визнання програмних результатів навчання. В університеті надається своєчасна та достовірна інформація щодо порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів доступними та зрозумілими засобами. Дотримання принципів академічної свободи реалізоване через можливість вільного вибору дисциплін, тем випускних робіт та баз для виробничої практики. ЗВО надає можливості здобувачам поєднувати навчання і наукові дослідження, хоча наукова активність здобувачів за цієї ОП є низькою. Процедури конкурсного добору викладачів у ЗВО є прозорими. Університет сприяє професійному становленню викладачів та вдосконаленню якості викладання завдяки власній системі рейтингового оцінювання і системі матеріальних заохочень (за публікаційну активність). Професійна кваліфікація викладачів, що забезпечують підготовку здобувачів за ОП загалом відповідає спеціальності та дисциплінам за невеликим винятком. Освітнє середовище та матеріальні ресурси є достатніми за виключенням методичного забезпечення, яке відсутнє, як з більшості (або з окремих) обов'язкових, так і вибірових дисциплін. Процедура внутрішнього забезпечення якості освітньої програми є прозорою та відкритою. ОП відповідає критеріям прозорості та публічності. ЕГ відмічає, що усі наведені недоліки можуть бути виправлені протягом одного року.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Цілі ОП «Лісове господарство» сформульовані і полягають у формуванні в здобувачів компетентностей для провадження професійної діяльності з використанням інноваційних технологій у сфері ведення лісового господарства, враховують основні тенденції розвитку лісового господарства та регіонального ринку праці. До змісту ОП, окрім передбачених Стандартом додані ряд фахових компетентностей та ПРН, які покликані забезпечувати вирішення проблем розвитку мисливського господарства та багатоцільового використання послуг лісових екосистем. В університеті сформовано наявність всіх необхідних нормативних документів, що регламентують забезпечення освітньої діяльності за ОП. Правила вступу на навчання за ОП враховують її особливості, є чітко окресленими, зрозуміло викладеними, не містять дискримінаційних положень, доступні для розуміння потенційних вступників. Наявний публічний доступ до документів університету, що регулюють визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО і неформальній освіті. Позитивним є наявність власного навчального порталу на базі платформи Moodle, з індивідуальним доступом для студентів та викладачів, наявність електронного репозитарію з розміщеною навчальною та науковою літературою. Внутрішня нормативна база університету врегульовує форми, правила проведення та критерії оцінювання контрольних заходів, забезпечення об'єктивності оцінювання, процедури врегулювання конфлікту інтересів, визначає порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження та питання дотримання академічної доброчесності. Професійна кваліфікація викладачів відповідає фаху, професіоналізму для забезпечення цілей ОП. Зокрема, гарант програми Кічура В.П. є членом-кореспондентом Лісівничої академії наук України. Викладачі публікують статті у виданнях із цитуванням Scopus та Web of Science. Процедура конкурсного відбору на заміщення вакантних посад НПП є прозорою і дозволяє забезпечити необхідний рівень професіоналізму. Слід відзначити наявність власної системи мотивації до професійної активності у вигляді оцінювання роботи НПП за рейтинговою системою та матеріальним заохоченням за публікаційну активність у закордонних виданнях. Серед позитивних практик варто відмітити підтримку адміністрації ЗВО в розвитку матеріально-технічної бази та побутових умов у гуртожитках. Створення в гуртожитку студентської кімнати AURA ACADEMICA, в якій можна проводити бесіди, неформальні зустрічі, обговорювати проекти. ЗВО системно здійснює заходи, спрямовані на розбудову системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, до позитивних практик слід віднести залучення до робочої групи з розробки ОП здобувачів освіти та роботодавців. Діяльність ЗВО, у тому числі на даній ОП, прозора і публічна. Уся необхідна інформація знаходиться у відкритому доступі на сайті Університету, сторінках географічного факультету та кафедри лісівництва.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

До слабких сторін ОП слід віднести: опис предметної області не співпадає зі Стандартом; мета ОП більш відноситься до першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; навчальне навантаження не відповідає діючому Положенню про організацію освітнього процесу в частині перевищення тижневого аудиторного навантаження; порушується послідовність викладання дисциплін наведених в структурно-логічній схемі; використання в НП попарної системи вибірових дисциплін фактично обмежують вибір студента; згідно з матрицею відповідності обов'язкових дисциплін не забезпечується виконання фахової компетентності ФК 3; недоліком чинного порядку визнання в ДВНЗ «УжНУ» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті є неможливість перерахування ОК першого семестру навчання; недостатнє залучення студентів до наукових досліджень кафедри; підвищення кваліфікації викладачів не завжди відповідають дисциплінам, що викладаються на ОП; студенти ОП не залучені до міжнародної

та вітчизняної академічної мобільності; мало уваги приділяється застереженню від академічної недоброчесності; роботодавці не залучені до аудиторних занять; професійна кваліфікація викладачів, що забезпечують підготовку здобувачів за ОП загалом відповідає вимогам п. 38 Постанови КМУ від 30.12.2015 р. №1187 за винятком викладача дисципліни "Охорона праці в галузі" Смужаниці Я.В. який не має наукового ступеня та вченого звання а також відсутня професійна активність згідно згаданої Постанови; відсутнє власне навчально-методичне забезпечення переважної більшості дисциплін що викладаються на ОП. Рекомендації ЕГ: привести у відповідність описову частину ОП діючому Стандарту; привести тижневе навчальне навантаження до вимог чинного Положення; переглянути послідовність викладання дисциплін; вибіркові дисципліни обирати з певного блоку (наприклад 3 з запропонованих 5 дисциплін різних за змістом); забезпечити виконання всіх фахових компетентностей блоком обов'язкових дисциплін; зважаючи на тісну співпрацю із роботодавцями розглянути можливість їхнього залучення до проведення аудиторних занять, а в подальшому запровадження дуальної форми освіти; активізувати міжнародну співпрацю за ОП, зокрема в розрізі обміну студентами; інтенсифікувати наукову роботу кафедри, в тому числі роботу зі студентами (наприклад створити при кафедрі студентський науковий гурток); здійснювати оприлюднення на офіційному сайті або у репозитарії університету усіх кваліфікаційних робіт магістрів; активізувати співпрацю з представниками роботодавців, щодо залучення до проведення аудиторних занять; звернути увагу на відповідність дисциплінам наукових ступенів усіх викладачів, які забезпечують дану ОП; НПП кафедри лісівництва розробити власне навчально-методичне забезпечення для дисциплін ОП; посилити практику інформування здобувачів, щодо важливості перегляду ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Розглянувши ОП «Лісове господарство» другого (магістерського) рівня вищої освіти відзначає, що вона є актуальною, має сформульовану мету, яка полягає у формуванні в здобувачів компетентностей для провадження професійної діяльності з використанням інноваційних технологій у сфері ведення лісового господарства. Проте мета ОП за своїм змістом не відповідає цілі предметної області діючого стандарту, оскільки в описовій частині не включає в себе ключових аспектів, що стосуються розв'язання складних задач і проблем лісового та мисливського господарства. Також серед особливостей ОП не зазначено орієнтація на підготовку фахівців на ведення лісового та мисливського господарства з урахуванням його регіональних особливостей, зокрема господарювання в гірських умовах краю, де знаходяться цінні та великі за площею природно-заповідні території, унікальні пралісові ділянки, сконцентровано багато природних цінностей для збереження. Хоча дані особливості розкриваються у змісті ОП через освітні компоненти (ОК 6. Регулювання продуктивності лісів, ОК 9. Мисливствознавство, ОК 10. Виробнича практика із технології лісгосподарського виробництва), але в значній мірі через вибіркочу їх складову (ВК 3. Регіональне лісівництво, або Лісівництво в гірських умовах, ВК 4. Мисливські трофеї та їх оцінка, або Основи зоогеографії, ВК 5. Біологічна продуктивність лісів, або Моделювання продуктивності лісів). Цілі ОП взаємопов'язані з місією та стратегічною метою розвитку університету і полягають в провадженні наукової та освітньої діяльності на основі нових нетрадиційних технологій та принципів управління задля підготовки нової генерації фахівців, здатних забезпечити позитивні зміни в економіці регіону, професіоналів, які вміють комплексно поєднувати дослідницьку та підприємницьку діяльність (Концепція інноваційного розвитку ДВНЗ «Ужгородський національний університет» на 2015-2025 рр., <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/8662>). Відповідність мети ОП Лісове господарство, місії та стратегії ЗВО було підтверджено під час онлайн зустрічі з гарантом ОП, ректором та представниками менеджменту УжНУ. Також в процесі розробки оновленої Стратегії університету на засадах триєдиності наукової, освітньої та інноваційної діяльності передбачається узгодження мети ОП та місії УжНУ. Цілі ОП «Лісове господарство» у редакції різних років співвідносяться між собою та підтверджують поступовий розвиток даної ОП. ОП «Лісове господарство» передбачає студентоцентризований підхід до набуття як загальних, так і фахових компетентностей (в тому числі і забезпечення набуття здобувачами вищої освіти відповідних навичок soft skills).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Експертною групою встановлено, що в УжНУ залучення усіх зацікавлених сторін до формулювання цілей та прогнаних результатів навчання, а також перегляд ОП регламентується Положеннями: Про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>), Про порядок розроблення,

моніторинг та періодичний перегляд ОП у в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22968>), Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/19667>), Про моніторинг якості освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/6141>). Відповідно до результатів анкетування роботодавців (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39068>) 75% опитаних залучалися до розробки освітньої програми, з них 62,5% пропозицій було враховано повністю та 25% частково. Пропозиції стейкхолдерів були враховані при перегляді ОП «Лісове господарство». Так, за пропозицією академічної спільноти додано ВК 1. "Геоботаніка" або "Географія рослин", ВК 4. "Основи зоогеографії", а також відбулося переведення дисципліни ОК 9. "Мисливствознавство" з вибіркової компоненти до обов'язкової, за рекомендаціями роботодавців проведено оновлення вибіркового блоку, зокрема додано дисципліни ВК 4. "Мисливські трофеї та їх оцінка", ВК 6. "Лісове товарознавство", "Недеревна продукція та побічне користування лісом" (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39211>). Ряд змін стосується безпосередньо посилення та розвитку окремих ПРН, а саме здатності розробляти та реалізовувати проекти екологічно-безпечних прийомів та технологій ведення лісового і мисливського господарства з урахуванням природно-кліматичних особливостей регіону та економічної ефективності (ПРН-14). Значна увага приділена розвитку фахових компетентностей з мисливського господарства. Під час роботи експертної групи встановлено, що залучення стейкхолдерів до визначення цілей ОП та перегляду програмних результатів навчання носить справжній, а не формальний характер та відбувається на постійній основі. Це також було підтверджено під час інтерв'ювання роботодавців, випускників, представників студентського самоврядування та НПП. Однак, доволі часто опитування щодо вдосконалення ОП носить загальний характер (зокрема по відношенню до роботодавців та випускників) і це призводить до формування пропозицій, які мають стосунок як до ОП першого (бакалаврського) так і другого (магістерського) рівнів вищої освіти.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ЕГ з'ясувала, що цілі та ПРН ОП враховують національні та регіональні виклики раціонального використання та відтворення ресурсів лісу, мисливської фауни, інших корисних функцій лісових екосистем з урахуванням особливостей господарювання в умовах кліматичних змін. Інтерв'ювання роботодавців та випускників ОП підтвердило потребу у фахівцях галузі, які підготовлені до ведення лісового та мисливського господарства з урахуванням особливостей Карпатського регіону. Галузевий та регіональний контексти враховані при формуванні та перегляді цілей та програмних результатів ОП, особлива увага приділяється веденню наближеного до природи лісівництва, мисливського господарства, розвитку побічних лісових користувань. На основі вивчення досвіду функціонування вітчизняних та іноземних освітніх програм, було визначено й обґрунтовано спрямування ОП на організацію сталого ведення лісомисливського господарства та лісівництва в гірських умовах. З цією метою досягнення цілей ОП із забезпечення ПРН 3-9, з урахуванням спрямування та функціонування підприємств, удосконалено ОК 3, ОК 5, ОК 6-12, ВК 1-6. При формуванні цілі та визначенні ПРН ОП враховано досвід Національного лісового центру Словаччини (м. Зволен) лісове господарство якої ведеться в подібних природних та кліматичних умовах. Разом з тим серед кращих практик споріднених ОП в НУБіП України, НЛТУ України, не був використаний блоковий підхід, а використовується лише парний вибір освітніх компонент циклу професійної підготовки. Інтерв'ювання роботодавців підтвердило той факт, що у регіоні є потреба у фахівцях лісової галузі та можливість працевлаштування випускників на профільних лісгосподарських підприємствах. Понад 87% опитуваних роботодавців надали позитивні відповіді на предмет перспективи працевлаштування випускників ОП та про вже працюючих випускників даної ОП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ЕГ в результаті аналізу ОП «Лісове господарство» і змісту її ОК, інтерв'ювання гаранта, НПП, випускників та студентів пересвідчилася, що ОП та її компоненти дозволяють сформувати у здобувачів загальні та фахові компетентності необхідні для виконання професійних обов'язків фахівця лісового господарства. До ОП додатково включені ФК 7-9, які покликані забезпечувати вирішення проблем розвитку мисливського господарства та багатоцільового використання послуг лісових екосистем. Державна атестація здобувачів проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра, з вирішенням спеціалізованого або прикладного завдання у сфері ведення лісового та мисливського господарства. Аналіз ОП, навчального плану, робочих програм навчальних дисциплін свідчить, що ОП дозволяє досягти ПРН, визначених Стандартом вищої освіти України підготовки магістра спеціальності – 205 Лісове господарство, введеного в дію 05.01.2021 р. (наказ МОН України №15). Наведене вище підтверджено за результатами роботи ЕГ, зокрема з аналізу ОП «Лісове господарство», відомостей самооцінювання, змісту освітніх компонентів ОП, навчального плану, зустрічами з гарантом ОП, НПП, здобувачами освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОП «Лісове господарство» сформульовані і полягають у формуванні в здобувачів компетентностей для провадження професійної діяльності з використанням інноваційних технологій у сфері ведення лісового господарства, враховують основні тенденції розвитку лісового господарства та регіонального ринку праці. До ОП додані ФК 7-9, які покликані забезпечувати вирішення проблем розвитку мисливського господарства та багатоцільового використання послуг лісових екосистем. Належним чином забезпечено порядок формування та перегляд ОП «Лісове господарство» відповідно до вимог Положень УжНУ, що створює умови для удосконалення освітнього процесу за цією програмою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабких сторін та суттєвих недоліків не виявлено. До рекомендацій можна віднести пропозицію щодо уточнення мети ОП з констатацією орієнтації на підготовку фахівців на ведення лісового та мисливського господарства з урахуванням його регіональних особливостей. Опитування щодо вдосконалення ОП носить загальний характер (зокрема по відношенню до роботодавців та випускників) і це призводить до формування пропозицій, які мають стосунок як до ОП першого (бакалаврського) так і другого (магістерського) рівнів вищої освіти. В процесі проведення зустрічі з роботодавцями висловлювалися пропозиції з поглиблення підготовки фахівців з ведення лісового та мисливського господарства на природно-заповідних територіях.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі ОП «Лісове господарство» зрозумілі, відповідають місії і кореспондуються із стратегічною метою розвитку університету, визначаються з урахуванням пропозицій і потреб стейкхолдерів, враховують тенденції розвитку спеціальності. Зміст і структура ОП забезпечує досягнення ПРН відповідності до чинного Стандарту вищої освіти України. У цілому ОП «Лісове господарство» та освітня діяльність за цією програмою відповідають визначеному критерію з рівнем відповідності В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП відповідає вимогам чинного законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти і складає 90 кредитів та відповідає Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство». Вибіркова складова становить 23 кредити, що забезпечує 25,6 % вибіркової дисциплін та дозволяє сформувати індивідуальну освітню траєкторію студента (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/35435>). Обсяги освітніх компонент становлять мінімум 3 кредити ЄКТС. Навчальне навантаження не відповідає діючому Положенню про організацію освітнього процесу (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>), зокрема, тижневе навантаження перевищує 20 годин (пункт 6.6 Положення). В навчальному плані у першому семестрі даний обсяг становить 21 годину, хоча по факту перерахунку – 23 години. В другому семестрі зазначено 15, фактично 18 годин. Згідно з матрицею відповідності обов'язкових дисциплін не забезпечується виконання фахової компетентності ФК 3. Обов'язкові освітні компоненти забезпечують досягнення програмних результатів навчання, а вибіркова складова ОП підсилює деякі з них.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Розглянувши освітню програму експертна група відзначає, що в цілому зміст ОП має чітку структуру а освітні компоненти являють собою логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти загальних та

фахових освітніх компетентностей та програмних результатів навчання за представленою освітньою програмою. ОП включає всі основні необхідні реквізити, а саме: кваліфікацію, опис предметної області, перелік компетентностей випускника, програмні результати навчання, перелік освітніх дисциплін, структурно-логічну схему послідовності викладання дисциплін, форми підсумкового контролю, матриці зв'язків між дисциплінами та компетентностями, а також ПРН та ОК. Проте, опис предметної області не співпадає зі Стандартом та фактично є переліком галузі знань, спеціальності та циклів дисциплін. Мета ОП не містить згадування щодо проведення досліджень, зазначеного в цілях Стандарту, та більш відноситься до першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Аналіз структурно-логічної схеми та матриць відповідності засвідчив загальну та послідовну досяжність загальних та фахових компетентностей при реалізації ОП. Назви та зміст освітніх компонент є коректними та відображають наповненість фахової складової ОП, що підтверджується аналізом представлених робочих програм обов'язкових та вибіркових дисциплін (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/22339>). Разом з тим слід зазначити: що дисципліна «Інформаційні системи та технології у лісовому господарстві» яка за структурно-логічною схемою передувє вивченню дисципліни «Лісове право» (1 семестр) викладається у 2 семестрі, що порушує зазначену послідовність; також блокова попарна система вибіркових дисциплін включає в себе освітні компоненти дуже подібні за змістом і фактично обмежують реальний вибір студента; згідно з матрицею відповідності обов'язкових дисциплін не забезпечується виконання фахової компетентності ФК 3.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

На думку експертної групи, зміст ОП за переліком ОК загалом відповідає предметній області спеціальності «Лісове господарство» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Зазначені в ОП та НП дисципліни повністю відповідають об'єктам вивчення спеціальності. В результаті аналізу освітніх компонент ОП було виявлено, що загалом в процесі навчання здобувачі вищої освіти набувають всі необхідні компетентності. Зокрема, представлені матриці взаємозв'язків між освітніми компонентами підтверджують набуття всіх загальних та фахових компетентностей при вивченні обов'язкових дисциплін, окрім компетентності ФК.3. ОП передбачає теоретичну та практичну складову навчання. До практичної підготовки входять виробнича та переддипломна практики загальним обсягом 13,5 кредитів ЄКТС, що відповідає обсягам зазначених у Стандарті. Проте мета ОП за своїм змістом не відповідає цілі предметної області діючого стандарту і радше відноситься до першого (бакалаврського) рівня вищої освіти оскільки не включає в себе ключових аспектів, що стосуються розв'язання складних задач та проблем лісового та мисливського господарства та проведення досліджень. ОП не має чітко визначеної предметної області окресленої в Стандарті. Також в пункті, що стосується працевлаштування випускників зазначено викладання в середніх професійних навчальних закладах та вищих навчальних закладах, що відповідно Стандарту може забезпечуватися лише спеціальними компетенціями (СК-7) освітньо-наукової програми.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії студентами забезпечується можливістю навчання за індивідуальним навчальним планом, що регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>); «Положенням про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти у ДВНЗ УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22965>); «Положенням про навчання студентів за індивідуальним графіком у ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/21263>), «Положенням про реалізацію здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22963>) та «Положенням про порядок визнання в ДВНЗ «УжНУ» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>). Розглянуті положення надають можливість студенту отримувати знання з різних джерел, поєднувати навчання та індивідуальний практичний досвід, а також самостійно обирати вибіркові дисципліни ОП. Освітня програма передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії безпосередньо студентом шляхом обрання вибіркових дисциплін (23 кредити ЄКТС або 25,6 % від загального обсягу годин ОП). Таку можливість здобувачі освіти підтвердили на особистій зустрічі із членами ЕГ, а також засвідчують результати анкетування здобувачів освіти (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39066>), зокрема 95,2 % студентів підтверджують можливість індивідуального вибору навчальних дисциплін, проте вони не змогли чітко назвати які саме дисципліни обирали та коли це відбувалося. Вибіркова складова ОП, згідно положення, розпочинає формуватися починаючи з моменту подачі оригіналів документів для зарахування на навчання у приймальній комісії для вибору дисциплін, що викладаються у першому семестрі. Під час зустрічі із викладачами завідувач кафедри зазначив, що такий вибір студенти роблять в перші дні навчання. Дисципліни обираються з вибіркових дисциплін із загальноуніверситетського переліку (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/31895>) та переліку кафедри лісівництва (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/36562>). Дисципліна вважається обраною, якщо кількість здобувачів вищої освіти, які обрали навчальну дисципліну є не меншою за встановлену в університеті нормативну кількість здобувачів при формуванні груп для вивчення таких дисциплін або коли одну дисципліну з переліку вибіркових обрали усі здобувачі, які навчаються за відповідною освітньою програмою. Під час зустрічі із начальником навчальної частини з'ясовано, що нормативна кількість студентів у групі встановлюється наказом ректора та складає для спеціальних дисциплін 10 осіб, для загальних - 25-30 осіб. Як зазначалося, блокова попарна система вибіркових дисциплін включає в себе освітні компоненти дуже подібні за змістом та обмежують студентів у виборі.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Освітня програма та навчальний план передбачають проведення двох видів практики: виробничої практики з технології лісгосподарського виробництва та переддипломної практики. Загальний обсяг практичного навчання згідно ОП та НП становить 13,5 кредитів ЕКТС. Практичне навчання університеті регулюється «Положенням про практику студентів» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11775>), яке містить загальні рекомендації для більшості спеціальностей. Продемонстровані угоди про співпрацю та проведення практичного навчання із 5 вітчизняними та 4 закордонними організаціями. Проте не у всіх договорах зазначається можливість проходження практичного навчання, а деякі не мають відношення до даної ОП. Проходження виробничої практик регламентуються навчальним посібником «Виробнича практика з технології лісгосподарського виробництва» (https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/36650/1/Посібник_виробнича%20практика.pdf). Базами для проходження практик є державні підприємства лісового господарства, що підпорядковуються Закарпатському обласному управлінню лісового та мисливського господарства а також природоохоронних установах, організаціях області (НПП «Зачарований край», ПНН «Синеvir»). Факт такого проведення навчальних та виробничих практик був підтверджений представниками цих підприємств на особистій зустрічі зі стейкхолдерами. Задоволеність практичною підготовкою була підтверджена студентами та випускниками ОП на особистій зустрічі.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналізуючи зміст ОП, навчального плану, програм навчальних дисциплін, форм та методів проведення навчальних занять, а також їх тематика забезпечують набуття здобувачами вищої освіти необхідних соціальних навичок (Soft Skills). Зокрема, такі навички можуть отримуватися при вивченні дисциплін «Ділова іноземна мова», «Лісове право», «Методологія та організація наукових досліджень», «Охорона праці в галузі». Перераховані ОК здатні формувати навички міжособистісної комунікації, вміння діяти соціально відповідально, критично мислити, етичної відповідальності та академічної доброчесності, працювати індивідуально, розвивати лідерські здібності та можливість працювати в команді, зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Навчальний план сформовано відповідно до ОП і Стандарту освіти та затверджений Вченими радами факультету та університету загальний обсяг становить 90 кредитів ЕКТС. Відповідно до «Положенням про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «УжНУ»» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>), передбачається проведення навчальних занять, практичної підготовки, самостійної роботи та контрольних заходів. Навчальне навантаження повного навчального року відповідає 60 кредитам ЕКТС. Курсова робота за весь період навчання одна з дисципліни «Регулювання продуктивності лісів». Кількість навчальних дисциплін у одному навчальному році не має перевищувати 16, а кількість екзаменів та заліків за семестр не має перевищувати 8. Всі наведені показники дотримані при складанні навчального плану. Аудиторна робота студентів для ОС Магістр має становити 33-40% загального навчального часу студента. Згідно з поданим навчальним планом аудиторне навантаження становить 24 % від загального обсягу годин, що нижче від нормативу. В структурі аудиторних годин переважають лекційні заняття, які становлять 56% від загального аудиторного навантаження. Анкетування студентів (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39066>) показало, що повністю задоволені якістю організації освітнього процесу 33,3 % респондентів, методичним забезпеченням – 47,6%, якістю викладання 66,7%. Щодо кількості часу який відводиться на засвоєння навчального матеріалу – 97,1 % вважає кількість часу на роботу достатньою. Під час зустрічей із роботодавцями, здобувачами та випускниками було підтверджено доцільність збільшення практичної складової в освітньому процесі.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Навчання за дуальною освітою не проводиться. Відповідного положення в ЗВО не розроблено.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Позитивними сторонами критерію 2 експертна група вважає такі: наявність всіх необхідних нормативних документів, що регламентують забезпечення освітньої діяльності за ОП, а саме «Положення про організацію освітнього процесу», «Положенням про порядок визнання в ДВНЗ «УжНУ» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті», «Положенням про реалізацію здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у ДВНЗ «УжНУ», «Положенням про практику студентів» та інші; зазначені в ОП та НП дисципліни повністю відповідають об'єктам вивчення спеціальності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

До слабких сторін слід віднести: опис предметної області не співпадає зі Стандартом; мета ОП більш відноситься до першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; навчальне навантаження не відповідає діючому Положення про організацію освітнього процесу в частині перевищення тижневого навантаження; порушується послідовність викладання дисциплін наведених в структурно-логічній схемі; використання в НП попарної системи вибіркового викладання дисциплін, що включає в себе освітні компоненти дуже подібні за змістом і фактично обмежують вибір студента; згідно з матрицею відповідності обов'язкових дисциплін не забезпечується виконання фахової компетентності ФК 3; до перегляду ОП фактично долучалися лише роботодавці. ЕГ рекомендує: привести у відповідність описову частину ОП діючому Стандарту; привести тижневе навчальне навантаження до вимог чинного Положення; переглянути послідовність викладання дисциплін; вибірково дисципліни обирати з певного блоку (наприклад з 3 запропонованих 5 дисциплін різних за змістом); забезпечити виконання всіх фахових компетентностей блоком обов'язкових дисциплін; зважаючи на тісну співпрацю із роботодавцями розглянути можливість запровадження дуальної форми освіти.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Експертна група вважає, що зміст освітньої програми дає можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання за освітньою програмою «Лісове господарство» але містить ряд недоліків невідповідності діючим Положенням та Стандартам. Загальний обсяг ОП відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження (окрім тижневого аудиторного) для другого (магістерського) рівня вищої освіти, а вибіркова складова становить 23 кредити ЕКТС та забезпечує 25,6% вибіркового викладання дисциплін, що в сукупності дає можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію студента, але з обмеженим вибором. Освітній процес регламентується необхідними положеннями та методичними рекомендаціями. Кафедра має тісну співпрацю із роботодавцями проте не має можливості провадити дуальну форму навчання. Наведені зауваження можуть бути усунуті протягом року.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до Ужгородського національного університету у 2021 р. (затвержені і введені в дію 22 грудня 2020 р.) оприлюднено на сайті ЗВО (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/4567>) для ознайомлення зацікавленими сторонами. За інформацією завідувача кафедри лісівництва Потіша Л.А. Правила розробляються на основі Умов прийому, обговорюються, затверджуються до завершення календарного року, що передуює набору. Обов'язковою умовою є їх оприлюднення та розміщення в Системі ЄДЕБО. Зміни до Правил, вносяться не пізніше, ніж за місяць до початку вступної кампанії, крім випадків, які виникають у зв'язку зі зміною законодавчої та нормативно-правової бази та/або форс-мажорних обставин, за поточний рік у встановленому порядку вносилися зміни та доповнення включно до 30 вересня 2021 р. Правила прийому на навчання за ОП є структуровані, чіткі та зрозумілі, не містять дискримінаційних положень. Правила передбачають умови вступу та навчання абітурієнтів з особливими освітніми потребами, іноземців та осіб без громадянства. Також зазначено особливості щодо спеціальності 205 «Лісове господарство», яку включено до «Переліку спеціальностей, яким надається особлива

підтримка» (додаток 4). Усю необхідну інформацію для вступників на дану ОП можна без проблем знайти на сайті ЗВО в розділі «Абітурієнту», а також можна надіслати повідомлення чи зателефонувати до приймальної комісії і отримати детальнішу інформацію при необхідності. До відома вступників доводяться розклад консультацій, вступних випробувань, апеляцій. Фахове вступне випробування для вступників до магістратури ОП «Лісове господарство» проводиться в формі письмових відповідей на тести. До екзаменаційного білету включено 25 питань єдиного вибору відповідно до Програми (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/6201>). Склад фахової атестаційної комісії з спеціальності «Лісове господарство» формується з числа провідних НПП кафедри лісівництва. Під час роботи з фокус-групами здобувачів освіти було встановлено зрозумілість та доступність правил вступу, а також відсутність скарг.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

ЕГ встановлено, що Правила прийому на навчання для здобуття ступеня магістра за ОП «Лісове господарство» враховують особливості даної освітньої програми. Зокрема конкурсний бал формується з оцінки ЄВІ з іноземної мови (англійська, німецька, французька або іспанська) для вступників-бакалаврів, або вступного випробування з іноземної мови у випадках вступу на основі здобутого ступеня магістра / ОКР спеціаліста (за шкалою від 100 до 200 балів <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/2145>), оцінки фахового вступного випробування (за шкалою від 100 до 200 балів <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/6201>), а також оцінки за інші показники конкурсного відбору (за шкалою від 0 до 20 балів сумарно за всі такі показники), які враховують середній бал документа про здобутий освітній ступінь або ОКР (за шкалою від 1 до 10 балів) та додаткові бали за наукові (творчі) здобутки вступника відповідно до пункту 7.8 цих Правил прийому (від 0 до 10 балів). У додатку 8 Правил прийому (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/18502>) розкриті основні види наукової творчої активності вступників такі, як виступи на наукових конференціях, публікації, участь та перемоги в олімпіадах і конкурсах, а також критерії оцінки. У додатку 3 до Правил прийому представлені вагові коефіцієнти, які встановлюються ДВНЗ «УжНУ» на рівні 0,25 для оцінки з іноземної мови та 0,75 з фахового вступного випробування. На сайті університету наведено програму вступного випробування (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/6201>), яка містить шість освітніх компонент (лісова фітопатологія, лісознавство, лісові культури, лісова таксація, лісівництво, дендрологія). Освітні компоненти, які включені до вступного випробування цілком відображають фахові компетентності бакалаврського ступеня підготовки фахівця з лісового господарства. В результаті аналізу Правил прийому, інтерв'ювання гаранта, НПП, представників студентського самоврядування ЕГ пересвідчилася, що положення Правил прийому обговорюються зацікавленими сторонами, затверджуються рішенням Вченої ради та вводяться в дію наказом ректора. На підставі обговорення формуються вагові коефіцієнти конкурсних предметів, програма фахових вступних випробувань, які періодично змінюються і враховують особливості підготовки на ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ встановлено, що правила визнання результатів навчання отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, регулюються наступними нормативними документами: Положенням про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>), Правилами прийому, Положенням про визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності в ДВНЗ «УжНУ» » (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20131>), Положенням про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/28875>). Зазначений Порядок є чітким та структурованим, а також доступним для здобувачів на веб-сайті ЗВО. Порядок застосовується до здобувачів, які повертаються з академічних відпусток, поновлюються, переводяться з інших ЗВО, а також для здобувачів, які здобули відповідний ступінь вищої освіти. Перезарахування здійснюється тільки за наявності оригіналів академічних довідок, додатків до диплома, оформлених належним чином. Процедура презарахування освітніх компонент в окремих випадках здійснюється на підставі мотивованого висновку експертної групи (з навчальної дисципліни) про: повне перезарахування, потребу додаткової атестації, неможливість перезарахування дисципліни. Відповідно до визначених правил, не перезараховуються результати попереднього навчання, які були опановані здобувачем під час навчання за неакредитованими освітніми програмами та не верифікованими в УжНУ. ЕГ з інтерв'ювання гаранта, директора ННІ, ЗВО було встановлено уточнену інформацію щодо перезарахування результатів навчання з окремих дисциплін студентам, які паралельно навчаються на інших ОП. Прикладів зарахування результатів навчання після програм академічної мобільності здобувачами ОП «Лісове господарство» на час акредитації не було. З інформацією про програми академічної мобільності, визнання результатів навчання з інших ЗВО студенти можуть ознайомитися на сайті, отримати консультацію гаранта, куратора, представників студентського самоврядування, що було підтверджено під час інтерв'ювання здобувачів освіти, гаранта та керівництва факультету.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час

реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулює Положення про порядок визнання в ДВНЗ «УжНУ» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>). Університет може визнати результати навчання у неформальній освіті лише на підставі підсумкового оцінювання предметною комісією. Здобувач повинен звернутися з заявою про визнання результатів навчання здобутих в неформальній освіті не пізніше ніж за 30 днів до завершення семестру, який передє семестру якому вивчатиметься ОК, що перезараховується. Тобто, ОК, які викладаються у першому семестрі (на початку навчання) не підлягають перезарахуванню. Правила є досить чіткими та зрозумілими. Прикладів визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, на даній ОП не було. Під час інтерв'ювання ЗВО було встановлено, що вони обізнані щодо можливості перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, наприклад, при отриманні сертифіката з іноземної мови.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила вступу на навчання за освітньою програмою «Лісове господарство» враховують особливості ОП, є чітко окресленими, зрозуміло викладеними, не містять дискримінаційних положень, доступні для розуміння потенційних вступників, оприлюднені на офіційному сайті ЗВО. Найвний публічний доступ до документів університету, що регулюють визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО і неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

ЕГ лише частково мала можливість переконатися у дієвості визнання результатів навчання. На ОП відсутні приклади перезарахування дисциплін. ЕГ вважає, що недоліком чинного порядку визнання в ДВНЗ «УжНУ» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті є неможливість перезарахування ОК першого семестру навчання.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Результати проведеного експертами аналізу доступу до Правил прийому на ОП та визнання результатів навчання дають підстави вважати, що Критерій 3 відповідає встановленим вимогам рівня В. Правила прийому на навчання викладені чітко і зрозуміло, не містять дискримінаційних положень, відповідають особливостям ОП. Доступ до освітньої програми та результатів навчання чітко визначає процедуру вступу та визнання програмних результатів навчання.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Згідно матриці відповідності встановлено, що ПРН за ОП 205 «Лісове господарство» відповідають методам навчання які, у свою чергу, забезпечені «Положенням про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>). Під час аналізу звіту самооцінки та особистої бесіди з гарантом та академічним персоналом експертами з'ясовано, що система форм та методів навчання побудована за принципом активної та безпосередньої участі викладача і студента. ПРН досягаються завдяки очної (денної) та заочної формам навчання. Форми і методи навчання та викладання НПП вибирають в залежності від дисципліни. Згідно Положення освітній процес передбачає наступні види заняття: лекції, лабораторні, практичні, самостійну роботу, самостійну роботу під керівництвом викладача та курсову роботу. Відповідно до змісту ОК викладачі розробляють робочі програми навчальних дисциплін, які представлені на сайті (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/22339>) для забезпечення вільного доступу всім учасникам освітнього процесу. Також в університеті функціонує власний навчальний портал на базі платформи Moodle (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua>), на якому в кожного студента є доступ за власними логінами та паролями. Під час карантину додатково матеріали навчальних дисциплін також

розміщуються у Google Meet, групах Viber, використовуються особисті електронні пошти. Для зручності дистанційного навчання деякими викладачами використовуються власні відеолекції. Загалом, заявлені в ОП цілі та ПРН, відповідають принципам академічної свободи та вимогам студентоцентрованого підходу.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Цілі, зміст, програмні результати навчання, критерії оцінювання та інша інформація стосовно освітнього процесу реалізується через інфо-центр університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/open>), де розміщена вся нормативна документація як на рівні університету, так і окремо в розрізі факультетів та кафедр. Інформація за освітньою програмою «Лісове господарство» міститься на сторінці кафедри лісівництва (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/27>). У вільному доступі розміщені робочі навчальні програми дисциплін та методичне забезпечення для них. Власне методичне забезпечення кафедри представлено лише для 3 дисциплін («Регулювання продуктивності лісів», «Мисливствознавство» та «Регіональне лісівництво») та виробничої практики. Також в університеті є електронний репозитарій (<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jsrui/>), де розміщено навчальну та наукову літературу. Критерії та шкали оцінювання зазначені в робочих навчальних програмах, а також оголошуються здобувачам освіти на перших заняттях з кожної дисципліни. Здобувачі повідомили, що окрім рекомендованих тем кваліфікаційних робіт розміщених на сайті вони можуть пропонувати власні, котрі найбільше відповідають їх інтересам. З метою покращення ОП серед здобувачів проводили анкетування стосовно задоволеності наповнення інформацією дисциплін та методів викладання, із опитаних 52,4% повністю задоволені поінформованістю, інші задоволені частково. 71,4% респондентів зазначають, що правила проведення контрольних заходів є зрозумілими. Отже, переважна більшість учасників освітнього процесу своєчасно отримують інформацію стосовно цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку і критеріїв оцінювання відповідних дисциплін. Навчальні програми ОК містять всю необхідну інформацію щодо форм контролю та системи оцінювання знань студента протягом періоду навчання.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Експертною групою встановлено, що в університеті розроблено ряд положень, які регламентують поєднання освітнього процесу з науковими дослідженнями. Зокрема, «Положення про наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ДВНЗ «УжНУ»» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9199>) та «Положення про раду молодих вчених ДВНЗ «УжНУ»» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5620>). Для успішної організації навчального процесу за відповідною ОП важливим є поєднання навчання і досліджень. На кафедрі лісівництва наукова робота проводиться за ініціативною комплексною темою «Актуальні питання використання природних ресурсів у лісгосподарському виробництві та природоохоронній діяльності Закарпатської області» № держреєстрації: 0121U112192. До досліджень залучені здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів. Результати досліджень здобувачі презентують на наукових конференціях у вигляді публікацій (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/39123>). Наукові гуртки на кафедрі не функціонують, про це було зазначено здобувачами освіти під час зустрічі.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Керуючись вимогами «Положенням про організацію освітнього процесу» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>) та «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/18747>) науково-педагогічні працівники кафедри оновлюють зміст навчальних дисциплін враховуючи сучасні досягнення науки і освіти, приймаючи участь у різних міжнародних та всеукраїнських конференціях, а також використовують результати власних наукових досліджень. Під час зустрічі з академічним персоналом встановлено, що ОК за спеціальністю «Лісове господарство» переглядаються щороку, наповнюються оновленим матеріалом враховуючи побажання стейкхолдерів та потреб ринку праці. Для наповнення змісту ОК користуються новітніми результатами вітчизняних та закордонних наукових досліджень. Зі слів завідувача кафедри та гаранта пропозиції щодо оновлення змісту ОК розглядаються на засіданні кафедри. Результати наукових досліджень, стажування та підвищення кваліфікації сприяють оновленню ОК. Зокрема, викладачі які забезпечують освітній процес за спеціальністю 205 «Лісове господарство» мали можливість пройти стажування у Українському науково-дослідному інституті гірського лісівництва ім. П.С. Пастернака (доц. Кічура В.П., доц. Потіш Л.А.), Дрогобицькому державному педагогічному університеті ім. Івана Франка (ст.викл. Задорожний А.І.). Також майже всі викладачі кафедри проходили безкоштовні онлайн відеокурси на базі платформи Prometheus. Важливе значення для наповнення ОК є вільний доступ до наукометричних баз Scopus та Web of Science.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

В рамках міжнародного співробітництва розроблена Стратегія інтернаціоналізації ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20139>) та «Положення про академічну мобільність студентів» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/21269>) які передбачають розширення академічної та наукової співпраці з іноземними освітніми і науковими закладами, організацію академічної мобільності, стажування, підвищення кваліфікації викладачів і студентів за кордоном. В університеті заключено значну кількість міжнародних договорів про співпрацю (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/31582>, <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/35945>) однак вони не мають конкретної реалізації на даній ОП. В університеті функціонує освітня програма Erasmus + (<http://erasmusplus.uzhnu.edu.ua/>) проте вона теж не має реалізації на ОП Лісове господарство. Здобувачі освіти за ОП «Лісове господарство» та НПП мають вільний доступ до міжнародної наукометричної бази даних Scopus, Web of Science. Доц. Потіш Л.А. був науковим куратором аспіранта Дебреценського університету (Угорщина) стипендіата International Visegrad Fund Bratislava Slovak Republic Сани Саболч (Szabolcs Szanyi) у 2016-2018 роках.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

До сильних сторін даного критерію слід віднести наступне: наявність власного навчального порталу на базі платформи Moodle, на якому в кожного студента є доступ за власними логінами та паролями; наявність електронного репозитарію з розміщеною навчальною та науковою літературою; наявність ініціативної наукової теми на кафедрі лісівництва; наявність значної кількості договорів про міжнародну співпрацю в університеті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

"До слабких сторін слід віднести: недостатнє залучення студентів до наукових досліджень кафедри; підвищення кваліфікації викладачів не завжди відповідають дисциплінам, що викладаються на ОП; студенти ОП не залучені до міжнародної мобільності. ЕГ рекомендує: активізувати міжнародну співпрацю за ОП, зокрема в розрізі обміну студентами; інтенсифікувати наукову роботу кафедри, в тому числі роботу зі студентами; створити при кафедрі студентський науковий гурток."

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

В університеті існує система надання своєчасної та достовірної інформації щодо порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів доступними та зрозумілими засобами, що підтверджено здобувачами освіти під час анкетування. Дотримання принципів академічної свободи реалізоване через можливість вільного вибору дисциплін, тем випускних робіт та баз для виробничої практики, що також було підтверджено на зустрічі з викладачами та студентами. ЗВО надає можливості здобувачам поєднувати навчання і наукові дослідження, хоча наукова активність здобувачів за цієї ОП є низькою. Серед викладачів прикладом інтернаціоналізації є керівництво іноземним аспірантом доц. Потішом Л.А. Отже, освітня програма «Лісове господарство» відповідає вимогам Критерію 4, а слабкі сторони не є суттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів в межах навчальних дисциплін використовуються різноманітні форми контролю: вхідний контроль, поточний контроль, модульне контрольне оцінювання, проміжний контроль (модульна контрольна робота у системі Moodle), відстрочений контроль або контроль стійкості знань, підсумковий контроль, семестровий (курсний) контроль – залік чи іспит, які дозволяють в повному обсязі оцінити якість знань. За результатами аналізу нормативних документів, інтерв'ювання учасників освітнього процесу встановлено, що в

університеті функціонує гнучка система оцінювання результатів навчання. здобувач може набрати до 50 % підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт та до 50 % за виконання контрольних заходів за семестр. Оцінювання кожного поточного та контрольного заходу проводиться за 100-бальною шкалою. Основні нормативні вимоги знаходяться у вільному доступі на сайті ЗВО у відповідних Положеннях: про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>), про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>), про моніторинг якості освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/6141>). Повна інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання представлені у РП навчальних дисциплін. Питання для самоконтролю містяться в робочій програмі дисципліни. Під час поточного контролю оцінюється також самостійна робота здобувачів. Терміни проведення контрольних заходів відображені у графіку навчального процесу (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/37623>). Здобувачі освіти відмітили в процесі роботи з ЕГ, що повну інформацію щодо контрольних заходів вони додатково отримують на першому занятті від викладача.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до Стандарту вищої освіти ОП «Лісове господарство» передбаченою формою державної атестації ЗВО – є публічний захист магістерської кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота виконується при завершенні навчання за ОП «Лісове господарство» та призначена для об'єктивної оцінки ступеня сформованості компетентностей у здобувачів освіти, що передбачено також Методичними вказівками до виконання атестаційної роботи магістра ОП «Лісове господарство». Слід відзначити, що при інтерв'юванні фокус-групи здобувачів освіти, всі вони зазначили, що вільно обирають тематику кваліфікаційної роботи.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів є чіткими, зрозумілими та доступними для усіх учасників освітнього процесу, регламентуються у Положеннях: про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>), про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>), що розташовані на сайті ЗВО. Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачу, другий – комісії, яка створюється деканом факультету. ЕГ на підставі інтерв'ювання учасників освітнього процесу підтверджено, що студенти користуються можливістю перездач не лише у випадку отримання незадовільної оцінки, але й у випадках коли їх не повністю задовольняють результати поточного оцінювання. Результати оцінювання знань під час семестрового контролю, оцінювання практик та атестації, а також при визнанні результатів навчання в неформальній освіті можуть бути оскаржені здобувачами. Апеляція щодо процедури проведення та об'єктивності оцінювання подається особисто здобувачами через заяву на ім'я ректора не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки. Далі створюється апеляційна комісія, до складу якої входять декан факультету, завідувачі кафедр, НПП та представники органів студентського самоврядування. Учасники фокус-груп підтвердили наявність можливості оскарження результатів через офіційну заяву до адміністрації університету, анонімне звернення у випадку необ'єктивності викладача, конфліктів чи проявів корупції. З оцінки якості викладання та об'єктивності оцінювання проводяться соціологічні опитування ЗВО з використанням платформи дистанційного навчання. Процедура проведення апеляції регламентується Порядком оскарження результатів (апеляція) оцінювання в «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22964>). Випадків оскарження процедури і результатів контрольних заходів на ОП, що акредитується не було, це підтверджено студентами та представниками студентського самоврядування, співробітниками університету. Разом з тим голова Студентської ради університету засвідчив факт позитивного вирішення звернення до адміністрації щодо перездачі екзаменів студента з іншої ОП.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика щодо дотримання академічної доброчесності регулюється Положенням про академічну доброчесність в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>) в якому чітко та доступно висвітлені правила дотримання академічної доброчесності студентами, НПП і адміністративним персоналом. В університеті створена комісія з питань академічної доброчесності, яка реагує на порушення академічної доброчесності та покликана вирішувати спірні питання. Для всіх учасників освітнього процесу доступні інформаційні ресурси на сайті університету з питань академічної доброчесності. Ряд НПП пройшли онлайн-курс на платформі Prometheus «Академічна доброчесність в університеті». В різні періоди в університеті проводилися семінари, круглі столи,

тренінги з політики дотримання академічної доброчесності. Разом з тим під час інтерв'ювання здобувачі чітко не називають основні форми порушення академічної доброчесності: академічний плагіат, самоплагіат, фальсифікацію, списування, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Процедура перевірки кваліфікаційних робіт передбачена Положенням про академічну доброчесність в ДВНЗ «УжНУ». Перевірка на плагіат кваліфікаційних робіт на даній ОП здійснюється самим автором та керівником КР на всіх етапах її підготовки за допомогою програм «Unicheck», «Advego plagiat», які знаходяться на випусковій кафедрі, науковій бібліотеці, центрі інформаційних технологій. Потрібно, що не всі кваліфікаційні роботи магістра розміщуються в репозитарії наукової бібліотеки, що підтверджено в інтерв'ю з її директором. За порушення правил академічної доброчесності ЗВО передбачено повторне проходження оцінювання, повторне проходження відповідного контрольного заходу. За порушення цих правил серед НПП можлива відмова у присудженні наукового ступеня чи вченого звання, позбавлення педагогічного звання, кваліфікаційної категорії, позбавлення права обіймати визначені законом посади. Відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти ОП, що акредитується, не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Внутрішня нормативна база університету врегульовує форми, правила проведення та критерії оцінювання контрольних заходів, забезпечення об'єктивності оцінювання, процедури врегулювання конфлікту інтересів, визначає порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження та питання дотримання академічної доброчесності. Учасники освітнього процесу усвідомлюють і дотримуються процедур академічної доброчесності. В університеті постійно відбуваються заходи з популяризації політики, стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

ЕГ рекомендує продовжувати роботу з популяризації політики дотримання академічної доброчесності з огляду на результати інтерв'ювання. В рекомендаціях до виконання кваліфікаційної роботи мало уваги приділяється застереженню від академічної недоброчесності, зокрема з питань самоплагіату та критеріїв перевірки. ЕГ рекомендує започаткувати на ОП «Лісове господарство» оприлюднення на офіційному сайті або у репозитарії університету усіх кваліфікаційних робіт магістра.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми і правила проведення та перескладання контрольних заходів є обґрунтованими, демократичними та зрозумілими, в ЗВО наявна процедура оскарження результатів та система врегулювання конфлікту інтересів. Учасники освітнього процесу ознайомлені і дотримуються правил академічної доброчесності. Форма атестації ЗВО відповідає Стандарту. Результати проведеного експертами аналізу процедури проведення контрольних заходів, оцінювання ЗВО та дотримання академічної доброчесності надають підстави вважати, що Критерій 5 відповідає встановленим вимогам рівня В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Експертною групою встановлено, що академічний рівень НПП задіяних на ОП є достатнім. Професійна кваліфікація викладачів відповідає фаху, професіоналізму та забезпечення цілей ОП. Зокрема, гарант програми Кічура В.П. є членом-кореспондентом Лісівничої академії наук України. Викладачі публікують монографії та статті у фахових наукових виданнях та виданнях із цитуванням Scopus та Web of Science (Потіш Л.А., Задорожний А.І.), беруть участь у наукових конференціях в Україні та за кордоном; виконують дослідження за ініціативною тематикою «Актуальні питання використання природних ресурсів у лісгосподарському виробництві та природоохоронній діяльності Закарпатської області». Контроль за кадровим забезпеченням здійснюють відповідні відділи ДВНЗ «УжНУ» за поданням завідувача кафедри та керуючись положенням «Про порядок проведення

конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) в ДВНЗ «УжНУ»» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/10570>). Конкурс на заміщення вакантних посад оголошується ректором університету. Оголошення про проведення конкурсу, терміни та умови його проведення публікуються на офіційному сайті університету (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-dep_personal/vacancies). Претенденти обговорюються на засіданні кафедри в їх присутності. За результатами анкетування здобувачі освіти (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39066>) 76,2% респондентів задоволені компетентністю викладачів, інші задоволені частково. Рівень викладання дисциплін 42,9% опитаних вважають відмінним, така ж кількість – добрим. Професійна кваліфікація викладачів, що забезпечують підготовку здобувачів за ОП загалом відповідає вимогам п. 38 Постанови КМУ від 30.12.2015 р. № 1187 в редакції Постанови КМУ від 24.03.2021 р. № 365 за невеликим винятком. Зокрема, ст.викл Смужаниця Я.В. який здійснює викладання дисципліни «Охорона праці в галузі» із відповідних пунктів професійної активності має лише підвищення кваліфікації з охорони праці в ДП «Закарпатський експертно-технічний центр держпраці». Під час зустрічей зі здобувачами і випускниками ЕГ отримала позитивні відгуки про рівень викладачів. В сукупності, це забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання і підтверджує спроможність якісно викладати ОК, котрі вони забезпечують.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Під час зустрічі з начальником відділу кадрів (Фалач І.В.) та аналізуючи зведену інформацію про викладачів було встановлено, що рівень фахової компетентності та професіоналізму НПП за ОП спеціальності 205 «Лісове господарство» відповідає вимогам для забезпечення цілей ОП. При обранні НПП на вакантну посаду керуються відповідними нормативними документами, зокрема Положенням «Про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) в ДВНЗ «УжНУ»» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/10570>). ЕГ встановлено, що за відповідною ОП на посадах доцентів працюють НПП, які мають наукові ступені кандидатів наук за профілем дисципліни які вони викладають; мають стаж науково-педагогічної роботи у закладах вищої освіти не менше 5 років; підтвердження професійної активності за відповідною спеціальністю за не менш як чотирма видами чи результатами передбаченими в пункті 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. На посаді професора працюють НПП, котрі мають науковий ступінь доктора наук за профілем кафедри; мають вчене звання професора, підтвердження професійної активності передбаченими в пункті 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Проведення конкурсу на заміщення вакантних посад НПП університету здійснює конкурсна комісія. Конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, гласності, законності, рівності прав членів конкурсної комісії, колегіальності прийняття рішень конкурсною комісією, незалежності, об'єктивності та обґрунтованості рішень конкурсної комісії, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад науково-педагогічних працівників. Під час онлайн-спілкування з НПП та менеджментом УжНУ було з'ясовано, що процедура конкурсного відбору на заміщення вакантних посад НПП є прозорою і дозволяє забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час зустрічі експертної групи з роботодавцями та аналізуючи навчальний план освітнього процесу з'ясовано, що перегляд та корекція ОП відбувається за їх участі (протокол засідання кафедри №8 від 18.03.2021 року <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39211>). Зокрема, стейкхолдерами було запропоновано ввести до вибіркової складової ОП дисципліни «Регіональне лісівництво», «Лісівництво в гірських умовах», «Лісове товаровознавство» та «Побічне користування лісом». Під час онлайн-зустрічі з роботодавцями експертній групі було повідомлено, що між університетом та рядом державних лісгосподарських підприємств заключні договори про співпрацю. Зокрема про проходження навчальних та виробничих практик, що в подальшому сприятиме їх працевлаштуванню (НПП «Зачарований край», НПП «Синевир», Дендрарій ДП "Мукачівське ЛГ" «Березинка» та інші <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/35945>). Також на факультеті проводять «Ярмарок вакансій» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/na-geografichnomu-fakulteti-proveli-yarmarok-vakansij.htm>), який організовують з метою ефективного обміну інформацією між студентами і роботодавцями.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЕГ було встановлено, що роботодавці були залучені для читання гостьових лекцій. Зокрема, лекції з "Охорони праці в галузі" на базі ДСНС-14 м. Ужгород (https://mediacenter.uzhnu.edu.ua/news/tretokursniki_kafedri_lisivnictva_proveli_paru_v_uzhgorodskij_pozhezhnij_chastini_14/2016-11-19-6525); лекція менеджера генерального представництва фірми "Stihl" (<https://mediacenter.uzhnu.edu.ua/news/studenty-heohrafichnoho-fakultetu-maly-zustrich-iz-predstavnykamy-svitovoi-kompaniji-stihl/2017-11-27-14742>); візні лекції на базі дендрарію ДП "Мукачівське ЛГ" "Березинка" (https://mediacenter.uzhnu.edu.ua/news/studenti_lisivniki_diznavalisja_jak_to_pracjuvati_u_lisovomu_gospodarstvi/20

17-06-26-7236). Також, для участі у роботі екзаменаційних комісій по захисту магістерських робіт запрошувалися провідні фахівці, зокрема: доктор с.-г. наук Гриник Г.Г. (НЛТУУ), к.с.-г.н. Гриник О.М. (НЛТУУ), к.с.-г.н. Скробач Т.Б. (Дрогобицький ДПУ ім. І.Франка).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

З метою сприяння професійного розвитку НПП у УжНУ діє «Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Ужгородський національний університет»» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5950>), «Положення про порядок атестації педагогічних працівників ДВНЗ "УжНУ"» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22632>) та Положення про моніторинг якості освітнього процесу (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/6141>), які передбачають постійну перевірку кваліфікованості науково-педагогічних працівників університету методами самоконтролю, кафедрального, факультетського та ректорського контролю. Також в університеті існує система оцінювання роботи НПП за рейтинговою системою, що регламентується «Положенням про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників ДВНЗ "УжНУ"» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/29355>). Рейтинг викладача включає ряд різноманітних критеріїв, а саме: навчально-методичну роботу, науково-інноваційна робота, підготовка наукових кадрів, організаційно-виховна робота, професійна компетентність та визнання. За результатами рейтингової оцінки визначається список ТОП 10% рейтингу в розрізі наукових напрямів та займаних посад. Викладачі котрі потрапили до даного переліку отримують протягом року надбавку 10% до посадового окладу.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

З метою заохочення до підвищення професіоналізму академічного персоналу в ЗВО розроблено «Положенням про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників ДВНЗ "УжНУ"» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/29355>). За результатами рейтингової оцінки до списку ТОП 10% рейтингу потрапив завідувач кафедри лісівництва Потіш Л.А. Також в університеті діє «Положення про преміювання авторів та авторських колективів за наукові дослідження, опубліковані в виданнях, які індексуються в БД Scopus та/або WoS ДВНЗ "УжНУ"» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/26356>), яким визначається грошове заохочення за публікаційну активність в цитованих журналах. На розмір премії впливає імпаکت-фактор IF (Cite Score). Серед викладачів залучених до викладання на ОП «Лісове господарство» двічі був премійований завідувач кафедри Потіш Л.А., що засвідчують відповідні подання проректора з наукової роботи (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39090>; <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39089>). Крім того співробітники кафедри, які працюють в приймальній комісії отримують щорічні премії. А також щорічно проводиться конкурс на кращі підручники (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/redaktsijno-vidavnicha-rada-viznachila-krashchi-pidruchniki-ta.htm>).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

До сильних сторін даного критерію слід віднести наступне: професійна кваліфікація викладачів відповідає фаху, професіоналізму для забезпечення цілей ОП; викладачі публікують монографії та статті у фахових наукових виданнях та виданнях із цитуванням Scopus та Web of Science (Потіш Л.А., Задорожний А.І.) та беруть участь у наукових конференціях в Україні та за кордоном; процедура конкурсного відбору на заміщення вакантних посад НПП є прозорою і дозволяє забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму; роботодавці активно долучаються до обговорення та формування змісту ОП; слід відзначити наявність власної системи оцінювання роботи НПП за рейтинговою системою

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони: недостатнє залучення роботодавців до організації та реалізації навчального процесу, зокрема, роботодавці не залучені до аудиторних занять; професійна кваліфікація викладачів, що забезпечують підготовку здобувачів за ОП загалом відповідає вимогам п. 38 Постанови КМУ від 30.12.2015 р. №1187 за винятком викладача дисципліни "Охорона праці в галузі" Смужанич Я.В. який не має наукового ступеня та вченого звання, а також відсутня професійна активність згідно згаданої Постанови. Рекомендації: активізувати співпрацю з представниками роботодавців, щодо залучення до проведення аудиторних занять; звернути увагу на відповідність дисциплінам наукових ступенів усіх викладачів, які забезпечують дану ОП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Професійний рівень науково-педагогічних працівників задіяних на ОП є достатнім. На кафедрі лісівництва працюють викладачі, які мають значний досвід педагогічної роботи, проте роботодавці не залучені до аудиторних занять. Процедури конкурсного добору викладачів у ЗВО є прозорими. Університет сприяє професійному становленню викладачів та вдосконаленню якості викладання завдяки власній системі рейтингового оцінювання і системі матеріальних заохочень (за публікаційну активність). Професійна кваліфікація викладачів, що забезпечують підготовку здобувачів за ОП загалом відповідає спеціальності та дисциплінам за невеликим винятком. НПП, які задіяні до реалізації ОП, демонструють належну увагу до зростання якості професійного розвитку. Отже, освітня програма «Лісове господарство» відповідає вимогам Критерію 6, а слабкі сторони не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

У структурі кафедри лісівництва функціонує навчально-наукова лабораторія біології лісу та мисливствознавства (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/38079>). Робота лабораторії спрямована на виконання угод із лісгосподарськими підприємствами та мисливськими організаціями Закарпатської області. Здобувачі ОП для навчального процесу використовують факультетські лабораторії і кабінети, комп'ютерні лабораторії, аудиторії інших факультетів. Також для закріплення практичних навичок та для проведення навчальних практик використовується територія Ботанічного саду УжНУ (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/museums-bot_garden). ЗВО має Наукову бібліотеку, яка нараховує 1,5 мільйона книг (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>). У вільному доступі розміщені робочі навчальні програми дисциплін (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/22339>). ЕГ доводить до відома, що на прохання продемонструвати навчально-методичне забезпечення обов'язкових дисциплін (конспекти лекцій, методичні рекомендації до виконання практичних (лабораторних) робіт та ін.), Навчально-методичне забезпечення було представлено лише для 3 дисциплін («Регулювання продуктивності лісів», «Мисливствознавство» та «Регіональне лісівництво») та виробничої практики. Освітня компонента «Регіональне лісівництво» відноситься до блоку вибіркових дисциплін. В УжНУ під час дистанційного навчання використовується система MOODLE (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua/login/index.php>), Google Meet, Viber, особисті електронні пошти. Гарант ОП Кічура В.П. та зав. кафедри Потіш Л.А. при дистанційному огляді МТБ на кафедрі лісівництва продемонстрували: мірну стрічку, люксметр, кущоріз, бензопилу, віковий бурав, висотомір, бусоль, лазерний далекомір. Наявність обладнання підтверджено інвентаризаційними описами активів (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/39095>).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Університет володіє достатньою сучасною інфраструктурою. ЕГ переконалась, що для здобувачів вищої освіти створені комфортні умови для проживання в гуртожитку. В ЗВО функціонує потужна спортивно-оздоровча база, яка дозволяє ефективно займатися різними видами спорту (спортивні майданчики, басейн та інше). До послуг здобувачів у навчальних корпусах безкоштовний Wi-Fi, наукова бібліотека УжНУ, також є бібліотека на кафедрі лісівництва. Учасники освітнього процесу мають безкоштовний доступ до ресурсів міжнародних баз даних Scopus (<https://www.scopus.com/home.uri>) та Web of Science (<https://access.clarivate.com/login?app=wos&alternative=true&shibShireURL=https:%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F%3Fauth%3DShibboleth&shibRet urnURL=http:%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F&roaming=true>) Сторінка Наукової бібліотеки УжНУ є в соціальних мережах (Instagram, Facebook, Youtube, <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/node/14>). Створено єдиний електронний репозитарій наукових публікацій УжНУ (<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

В процесі онлайн-огляду лабораторій, навчальних аудиторій, бібліотеки та будівель УжНУ загалом було підтверджено, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. На географічному факультеті УжНУ студенти щороку проходять інструктаж з техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, що фіксується у спеціальних журналах <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/39114>. Здобувачі

підтвердили, що в аудиторіях і лабораторіях факультету витримуються відповідні санітарні умови, температурний режим, освітлення. Також у студентів є можливість отримувати медичні послуги в медпунктах та студентській поліклініці. Представники студентського самоврядування повідомили, що в УжНУ проводиться поточний та капітальний ремонт в навчальних корпусах та гуртожитку (зокрема у гуртожитку № 4, де проживають студенти ОП 205 Лісове господарство). Також в даному гуртожитку створена студентська кімната AURA ACADEMICA, в якій можна проводити бесіди, неформальні зустрічі, обговорювати проекти. В УжНУ працює відділ соціально-психологічної служби (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/dep_hum_ed_work-centre_psy), де психологи проводять практичні семінари та лекції, тренінги навичок поведінки в конфліктних ситуаціях, а також відповідні консультації надає Юридичний відділ (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-legal_dep). Здобувачам вищої освіти щороку проводять соціологічне опитування стосовно якості навчання, їхніх потреб та інтересів (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39066>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти регламентується "Положенням про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ»" (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>). Постійно здійснюється моніторинг рівня задоволення студентів якістю навчального процесу і надання освітніх послуг за результатами соціопитувань (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/35437#>). У разі виникнення нагальних питань або ситуацій, що потребують миттєвого вирішення є можливість звернутися до студентської ради (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/student-self-government>) та деканату географічного факультету. Соціальну підтримку здійснює соціально-психологічний центр. В університеті діє дистанційна форма навчання, котра передбачає наявність доступу здобувача до навчально-методичного матеріалу в будь-який час, використовуючи платформу Moodle (<https://elearn.uzhnu.edu.ua/login/index.php>). Комунікація зі студентами відбувається також з використанням соціальних мереж. Консультативна підтримка здобувачів вищої освіти в Університеті з навчальних і методичних питань здійснюється на кафедрі науково-педагогічними працівниками. На сайті ЗВО для реалізації освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки, здобувачам представлено необхідну інформацію: розклад занять (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/student-class_schedules/class_schedules), інформаційні повідомлення та розпорядження (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/30835>), загальноуніверситетський каталог вибіркових дисциплін (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/31895>), теми магістерських робіт затверджених кафедрою (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/38082>), методичні вказівки до написання кваліфікаційної роботи (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/37340>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час дистанційного візиту ЕГ переконалась, що у ЗВО створені достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються на ОП 205 Лісове господарство. Для осіб з особливими освітніми потребами є можливість навчатися за індивідуальним графіком <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20152> з використанням дистанційної платформи Moodle <https://elearn.uzhnu.edu.ua/login/index.php>, Google Meet, Viber, Zoom. ЕГ встановлено, що на ОП на сьогодні не навчаються особи із особливими освітніми потребами. ЗВО приділяє достатню увагу для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами. Забезпечується психологічний супровід для здобувачів з особливими потребами (Наказ №424/01-04) <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22035>. Особи які потребують допомоги, можуть зв'язатися з начальником відділу охорони за телефоном (050)-519-85-39 або скористатися кнопкою виклику чергового, яка знаходиться з лівого боку від центрального входу. Для забезпечення права на освіту особам з особливими потребами територію ЗВО обладнано пандусами, наявні ліфти. У документі Правила прийому до Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» у 2021 році є розділ VIII. Спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти у ДВНЗ «УжНУ» наявна інформація для осіб з особливими освітніми потребами (ст.34). Медичне обслуговування здійснює медичний пункт.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час комунікації ЕГ з різними фокус-групами експерти мали змогу переконатися, що в ЗВО існує система професійної етики взаємовідносин, що регулюється, наприклад: Статутом ЗВО, Етичним кодексом, Наказ №63/01-06 від 28.09.2021 "Про створення комісії з оцінки корупційних ризиків", "Положення про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів вищої освіти" затвердженого наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» №159/01-04 від 03-03-2020 (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22964>). У разі виникнення конфліктних ситуацій здобувачі можуть звернутися до деканату географічного факультету та до студентського самоврядування. В університеті функціонують

«Скриньки довіри», що зі слів представників студентського самоврядування кожного місяця перевіряються особисто ректором УжНУ. У ЗВО діє Антикорупційна програма (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/33404>) й функціонує комісія з проведення оцінки корупційних ризиків в УжНУ (Наказ №63/01-06 від 28.09.2021 "Про створення комісії з оцінки корупційних ризиків") (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39267>). Подання та розгляд звернень про порушення правил академічної доброчесності регламентуються Положенням про створення комісії з академічної доброчесності «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/26527>). Усі учасники акредитаційного процесу підтвердили інформацію з матеріалів СО про те, що протягом часу реалізації ОП 205 Лісове господарство випадків конфліктних ситуацій не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Експертна група звертає увагу, що сильною стороною та позитивною практикою є тісна регіональна співпраця з роботодавцями Карпатського регіону України. Серед позитивних практик, що також привернули увагу ЕГ варто відмітити підтримку адміністрації ЗВО в розвитку матеріально-технічної бази та побутових умов у гуртожитках. Прикладом того є оновлення двох комп'ютерних класів, створення в гуртожитку студентської кімнати AURA ACADEMICA, в якій можна проводити бесіди, неформальні зустрічі, обговорювати проекти. Крім того УжНУ має потужну спортивно-оздоровчу базу, яка дозволяє здобувачам ефективно займатися різними видами спорту. Для закріплення практичних навичок використовується територія Ботанічного саду УжНУ (лісогосподарська частина).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

До слабких сторін слід віднести, те що відсутнє навчально-методичне забезпечення дисциплін кафедри лісівництва географічного факультету. Для ЕГ було продемонстроване навчально-методичне забезпечення освітніх компонентів лише для 3 дисциплін («Регулювання продуктивності лісів», «Мисливствознавство» та «Регіональне лісівництво») та виробничої практики. Рекомендується: НПП кафедри лісівництва розробити навчально-методичне забезпечення дисциплін ОП 205 Лісове господарство.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

УжНУ має ряд сильних сторін по Критерію 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси, до яких варто віднести: тісна співпраця з роботодавцями, створення комфортних умов проживання в гуртожитку, наявність потужного спортивного комплексу, підтримка адміністрації ЗВО в розвитку матеріально-технічної бази. Проте експертна група вважає, що навчально-методичне забезпечення дисциплін ОП 205 Лісове господарство для здобувачів другого рівня вищої освіти не дає можливості досягти заявлених цілей, завдань та програмних результатів навчання. Тому ЕГ дійшла висновку відповідності Критерію 7 оцінки Е.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Під час акредитаційної експертизи ЕГ переконалась, що у ЗВО діють процедури із запровадження та розвитку ОП, що регламентовано відповідними документами. Процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду регламентується "Положенням про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ»" (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>), "Положенням про моніторинг якості освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ»" (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/6141>), "Положенням про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд ОП у в ДВНЗ «УжНУ»" (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/19667>), "Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти ДВНЗ «УжНУ»" (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22968>). Здійснення моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Університеті, а також розроблення рекомендацій для прийняття необхідних рішень щодо покращення якості освіти та контроль за їх реалізацією здійснюється відділом моніторингу якості освіти, методичного та інформаційного забезпечення якості освітнього процесу (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/educ_dep-dep_mon_ed_qual) (керівник Сабадош М. В.) та відділом атестації та

акредитації (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/educ_dep-licensing_dep) (керівник Гапак Т. С.). За дотриманням даних процедур відповідає гарант ОП та робоча група. Крім того в робочу групу з розроблення ОП 205 Лісове господарство входять магістранти та роботодавець. Останні зміни в ОП 205 Лісове господарство для здобувачів другого рівня вищої освіти полягають у такому: переведення дисципліни "Мисливствознавство" з вибіркової компоненти до обов'язкової та оновлення блокового списку ВК, зокрема додано дисципліни "Мисливські трофеї та їх оцінка", "Основи зоогеографії".

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

До перегляду й актуалізації ОП залучаються здобувачі вищої освіти, зовнішні зацікавлені експерти – представники потенційних працедавців. Зі здобувачами проводяться бесіди під час навчального процесу, обговорюються проблеми на засіданнях студентського самоврядування, профкому, проводяться анкетування (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/35437>). Анкетування показало, що 57,1 % студентів задоволені навчанням за ОП 205 Лісове господарство, 42,9 % оцінюють її на "добре" і "відмінно", 76,2 % вважають що на даній ОП викладають компетентні НПП. Загалом умови організації праці та оснащення робочих місць оцінюють "як такі, що знаходяться на належному рівні" 81 % опитуваних, 52,5% задоволені методичним забезпеченням (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39066>). Також до робочої групи з розроблення ОП 205 Лісове господарство входять здобувачі вищої освіти Гайдук В. І., Драгулич А. М. Але під час інтерв'ювання магістранти зазначили, що не вносили ніяких пропозицій стосовно покращення ОП, тому що їх на даному етапі структура ОП та якість освітніх послуг влаштовує (Зустріч 3). На географічному факультеті діє структура студентського самоврядування, які можуть вирішувати конфліктні питання та надавати інформаційну, консультативну підтримку студентам УжНУ, приймати управлінські рішення та впливати на навчальний процес в цілому. При інтерв'юванні фокус-групи з представниками студентського самоврядування голова ППОС УжНУ повідомив, що зміни до ОП 205 Лісове господарство другого рівня вищої освіти не вносились студентським самоврядуванням та здобувачами освіти, але на інші ОП в ЗВО були сформовані пропозиції, які керівництвом УжНУ підтримало (Зустріч 4).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

На сайті географічного факультету оприлюднені рецензії роботодавців із відповідними рекомендаціями (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/36839>). Роботодавців залучають до формування та перегляду ОП 205 "Лісове господарство" (Протокол № 8 від 18.03.2021 р., <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39211>), що підтверджується договорами та угодами про співпрацю (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/35945>). У відкритому доступі знаходяться рецензії-відгуки директора ДП «Іршавське ЛГ» Прокопця Р.І, директора ДП «Довжанське ЛМГ» Шкарупи О. Є., заступника директора з наукової НПП «Зачарований край» к.с.-г.н. Шишканиця К.Ю. Для роботодавців щорічно проводиться соціопитування (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScudyoRVkgKSq19saGooEGqv6yvtxG_hdb6Dk5VtoyaWpNgIA/viewform). 87,5 % роботодавців вважають, що є потреба у фахівцях спеціальності 205 Лісове господарство на регіональному ринку праці, 85,5 % підтверджують належну підготовку магістрантів для професійної діяльності в галузі (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39068>). Також ЕГ вважає, що позитивною практикою є долучення до робочої групи з розроблення ОП 205 Лісове господарство стейкхолдера Феннича В.С. (директор національного парку «Зачарований край»). Під час обговорення ОП 205 Лісове господарство роботодавці акцентують увагу на важливості вивчення ОК "Регіональне лісівництво". Директор ДП «Довжанське ЛМГ» Шкарупа О.Є. пропонує ввести дисципліну "Мисливські трофеї та їх оцінка", директор ДП «Іршавське ЛГ» Прокопець Р.І радить вивчати дисципліни "Побічне користування лісом" та "Лісове товарознавство". ЕГ підтверджує, що пропозиції роботодавців були враховані під час перегляду ОП 205 Лісове господарство для другого рівня вищої освіти. Під час бесіди експертів з фокус-групою Феннича В.С. радить збільшувати якісну підготовку фахівців в напрямку лісової селекції та моніторингу екосистем. Також роботодавець наголошує, що в Карпатському регіоні існує проблема всихання деревних порід (ясена, ялини, сосни звичайної, ільмових та букових насаджень), тому є велика потреба у фахівцях з напрямку лісової ентомології та лісової фітопатології.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В ЗВО створена громадська організація Міжнародна асоціація випускників УжНУ (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/alumni_association/index.html). Також в УжНУ функціонує центр гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування для студентів і випускників ДВНЗ "УжНУ" який інформує про вакантні місця роботи відповідно до їх фахової підготовки (спеціальності) та надає допомогу з питань працевлаштування. Одним з головних завдань такого підрозділу є налагодження контактів із потенційними роботодавцями (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/dep_hum_ed_work-employment). Керівник даного центру Яцків Марія зазначила, що попередньо потрібно зареєструватися й центр з працевлаштування буде надсилати інформацію про кадрові питання у відповідній галузі. 8 випускників ОП 205 Лісове господарство були зареєстровані в центрі з

працевлаштування, проте актуальними посадами не скористались. Керівник центру гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування й стейкхолдери повідомили, що часто самі роботодавці приїждять у ЗВО на географічний факультет й оголошують про вакантні місця по спеціальності 205 Лісове господарство (Зустріч 5 та Зустріч 6). Кожного року в ЗВО проходить «День кар'єри ЄС» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/den-karyeri-es-proveli-v-uzhgorodskomu-nacionalnomu-universiteti.htm>) та «Ярмарки вакансій» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/na-yarmarku-vakansiy-pracedavci-znaiomyly-studentiv-uzhnu-zi-prop.htm>). На кафедрі лісівництва є розділ «Наші випускники», де розміщені позитивні відгуки здобувачів, які навчалися на ОП 205 Лісове господарство (Граб Р. помічник лісничого Мукачівського лісництва ДП «Мукачівське ЛГ», Кочан Н., менеджер з маркетингу ДП «Воловецьке лісове господарство», Пиленко Є. помічник лісничого Великодобронського лісництва ДП «Ужгородське лісове господарство» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/geograph-forests/courses>). Робоча група та гарант ОП 205 Лісове господарство проводять кожного року анкетування випускників (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSekYJAg9KUBeoMroOSA7gBFA1vIoS2PsEkvFI6kPVIIdwWqm_Q/viewform). 72,7 % випускників задоволені якістю навчання на освітній програмі, що акредитується, 70 % брали активну участь в житті факультету та роботі кафедри, 80 % задоволені компетентністю викладачів (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39067>). Під час інтерв'ювання випускників ЕГ переконалися, що вони долучені по перегляду ОП і їхня думка важлива для робочої групи з розробки ОП 205 Лісове господарство. В цілому випускники радять збільшувати кількість практичних занять та проводити більше виїзних занять в лісових масивах (Зустріч 8).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЕГ під час дистанційного акредитаційного процесу комплексно переконала, що система забезпечення якості ЗВО забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП, освітній діяльності в цілому. Зокрема виявлення недоліків на ОП 205 Лісове господарство відбувається через анкетування здобувачів (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/35437>) та організацію круглих столів з роботодавцями, а також обговорення на засіданнях кафедри (Протокол №8 від 18.03.2021). Під час дистанційної зустрічі з студентами ЕГ переконала, що здобувачі освіти даної ОП в цілому задоволені якістю навчання та професіоналізмом викладачів. Роботодавці надсилають рецензії та відгуки, входять в робочу групу з розроблення ОП та вносять пропозиції, які покращують ОП 205 Лісове господарство за другим рівнем вищої освіти, адже існує потреба в молодих фахівцях для лісового регіону Закарпатської області. В ЗВО діє процедура внутрішнього забезпечення якості освіти, яка регламентується відповідним положенням (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22968>). Так, відділом моніторингу якості освіти, методичного та інформаційного забезпечення якості освітнього процесу в УжНУ та відділом атестації та акредитації, гарантом й робочою групою були виявлені наступні недоліки: недостатнє забезпечення побудови індивідуальної освітньої траєкторії здобувача ОП, недопрацювання окремими викладачами розробки авторських навчально-методичних матеріалів, недостатня активність науково-педагогічних працівників кафедри з підготовки докторських робіт. Так щоб покращити індивідуальну освітню траєкторію було додано курсову роботу з ВК "Регіональне лісівництво", яка підсилить знання здобувачів, щодо особливостей ведення лісового господарства в гірських умовах, за відсутності доктора наук на ОП 205 Лісове господарство було запрошено до викладання внутрішнього сумісника Газуду М. В.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП 205 Лісове господарство проходить первинну акредитацію, тому зауважень та пропозицій, сформульованих під час попередніх акредитацій немає. Під час перегляду даної ОП враховувався досвід інших ВНЗ в Україні. Зокрема, НУБіП України м. Київ (<https://nubip.edu.ua/node/46601>), НЛТУУ м. Львів (<https://ilspg.nltu.edu.ua/stud-edu-programs/>) та Національний лісовий центр Словаччини (м. Зволен) (орієнтувалися на теоретичну частину). Під час формування фахових професійних компетентностей було приведено у відповідність освітні компоненти блоку професійної підготовки та переглянуто наповненість вибіркового компонентів ОП: ВК-3, ВК-4, ВК-6. Завідувач кафедри Потіш Л. А. зазначив, що за основу беруться вітчизняні ОП, але цікаво переглянути й закордонні ОП, зокрема Словаччина орієнтується більше на мисливське господарство, а Угорщина на "господарські ліси" (Зустріч Робота з документами. Частина 2)

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Згідно з інформацією, отриманою ЕГ під час інтерв'ювання адміністративного та академічного персоналу, ЗВО системно здійснює заходи, спрямовані на розбудову системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, що забезпечуються, в першу чергу, обговоренням питань якості освіти на різних рівнях. Учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедури внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості в університеті реалізується через діяльність: відділу моніторингу якості освіти, методичного та інформаційного забезпечення якості освітнього процесу; відділу атестації та акредитації; центру інформаційних

технологій; комісії Вченої ради з експертизи якості освітніх програм спеціальностей; деканату; кафедри; роботодавців; випускників; студентського самоврядування; здобувачів, як повноцінних учасників освітнього процесу. У ЗВО створена необхідна і достатня нормативна база для забезпечення внутрішньої системи якості (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/450>). Під час зустрічей з усіма учасниками освітнього процесу ЕГ переконалася, що на освітній програмі сформована культура якості, що відповідає традиціям і академічній культурі Університету.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

ЗВО системно здійснює заходи, спрямовані на розбудову системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, що забезпечуються, в першу чергу, обговоренням питань якості освіти на різних рівнях. Добре налагоджений процес періодичного перегляду ОП (Протокол №8 від 18.03.2021) та інших процедур забезпечення її якості з роботодавцями (Зустріч 5) та випускниками (Зустріч 8). Система внутрішнього забезпечення якості в університеті переважно реалізується через діяльність відділу моніторингу якості освіти, методичного та інформаційного забезпечення якості освітнього процесу. В Університеті також функціонує центр гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування для студентів і випускників ДВНЗ "УжНУ", який інформує про вакантні місця роботи відповідно до їх фахової підготовки (спеціальності) та надає допомогу з питань працевлаштування. До позитивних практик слід віднести залучення до робочої групи з розробки ОП здобувачів вищої освіти (Гайдук В. І., Драгулич А. М.) та роботодавця Феннича В. С. (директор національного природного парку «Зачарований край»).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

До слабких сторін слід віднести те, що магістранти не вносили конкретних пропозицій стосовно покращення ОП 205 Лісове господарство. Суттєвих недоліків не виявлено. ЕГ рекомендує посилити практику інформування здобувачів ОП 205 Лісове господарство, щодо важливості перегляду ОП та необхідності покращення якості освіти.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Процедура внутрішнього забезпечення якості освітньої програми є прозорою та відкритою, що сприяє формуванню корпоративної культури якості академічної спільноти ЗВО та постійному розвитку освітньої програми за участі всіх зацікавлених сторін. Відділом моніторингу якості освіти, методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу в УжНУ, гарантом й робочою групою були виявлено ряд недоліків (недостатнє забезпечення побудови індивідуальної освітньої траєкторії здобувача ОП, недопрацювання окремими викладачами розробки авторських навчально-методичних матеріалів, недостатня активність НПП кафедри лісівництва з підготовки докторських робіт). Частиною яких було усунуто, наприклад, щоб покращити індивідуальну освітню траєкторію було додано курсову роботу з ВК "Регіональне лісівництво", яка зможе підсилить знання здобувачів, щодо особливостей ведення лісового господарства в гірських умовах, за відсутності доктора на ОП 205 Лісове господарство було запрошено до викладання внутрішнього сумісника. Отже, аналізуючи сильні сторони (залучення до обговорення ОП роботодавців, анкетування випускників та здобувачів) ЕГ дійшли висновку, що ОП 205 Лісове господарство відповідає рівню В за даним критерієм.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ під час інтерв'ювання фокус-груп зафіксовано чіткість і зрозумілість правил і процедур, що регулюють права й обов'язки учасників освітнього процесу та послідовність їх виконання на ОП 205 Лісове господарство. Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу в УжНУ регулюються наступними документами: «Статут ДНВЗ УжНУ», «Положення про моніторинг якості освітнього процесу в ДВНЗ «Ужгородський національний університет», «Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ», «Положення про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у Державному вищому

навчальному закладі «УжНУ», «Положення про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці у ДВНЗ «УжНУ», «Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у ДВНЗ УжНУ», «Положення про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд ОП у в ДВНЗ «УжНУ», «Порядок оскарження результатів (апеляція) оцінювання в у ДВНЗ «УжНУ» та ін. Усі документи представлені на офіційному сайті ЗВО розділ «Нормативні документи» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/450>). Під час онлайн-експертизи було підтверджено, що усі учасники освітнього процесу ознайомлені з даними документами, знають свої права й обов'язки та розуміють, де можуть знайти потрібну інформацію у разі необхідності.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

ЗВО оприлюднює достовірну інформацію про ОП 205 Лісове господарство для студентів ОС магістр на своєму веб-сайті. В УжНУ дотримуються правил своєчасного оприлюднення ОП для обговорення (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/32563>). За даним посиланням є можливість ознайомитись з рецензіями та відгуками зацікавлених стейкхолдерів (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/36839>). Також до робочої групи з розроблення ОП 205 Лісове господарство входить Феннич В.С. (директор національного природного парку «Зачарований край»). Співпраця з підприємствами фахового спрямування підкріплена угодами (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/35945>). Стейкхолдери (Шишканець І.Ф., Шкарупа О.Є., Прокопець Р.І.) беруть участь в обговоренні про зміни в ОП 205 Лісове господарство другого рівня вищої освіти (Протокол № 8 від 18.03.2021 р., <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39211>). Також під час інтерв'ювання стейкхолдери підтвердили участь в обговоренні ОП в УжНУ. Підтверджено факт рецензування ОП, а також участь в засіданнях кафедри.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Кафедра лісівництва географічного факультету ДВНЗ УжНУ оприлюднює інформацію про ОП 205 Лісове господарство на своєму веб-сайті навчальні плани (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/35434>), освітню програму (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/35447>), робочі програми ОК (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/22339>), анкетування здобувачів, роботодавців, випускників (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/35437>), методичні вказівки для виконання кваліфікаційної роботи магістра (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/37339>), рецензії стейкхолдерів (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/36839>), угоди з роботодавцями, сертифікати підвищення кваліфікації НПП (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/36236>), відкрита зустріч з ЕГ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/38952>), відомості про самооцінювання ОП (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39337>), програма візиту ЕГ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39336>). Також ЗВО має офіційні сторінки в соціальних мережах (Instagram, Facebook, <https://www.facebook.com/uzhnu>). ЕГ під час експертизи переконалася у достовірності наведеної у відомостях СО інформації стосовно підкритерію 9.3.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Діяльність ЗВО, у тому числі на даній ОП, прозора і публічна. Уся необхідна інформація знаходиться у відкритому доступі на сайті Університету, сторінках географічного факультету та кафедри лісівництва та є зрозумілою для усіх стейкхолдерів. Нормативно-правові акти та положення, що діють у ЗВО легкодоступні для тих, чії права й обов'язки вони регулюють. Проект ОП 205 Лісове господарство здобувачів другого рівня вищої освіти УжНУ знаходиться у вільному доступі для відкритого обговорення з усіма зацікавленими сторонами. Ефективна співпраця з стейкхолдерами підтверджена під час проведених зустрічей.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабких сторін та недоліків не виявлено. Рекомендується продовжити позитивну практику своєчасного оприлюднення й оновлення інформації на офіційному сайті університету, сторінках географічного факультету та кафедри лісівництва.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОП 205 Лісове господарство другого рівня вищої освіти загалом відповідає критерію прозорості та публічності. Аналізуючи сильні сторони (нормативно-правові акти та положення, що діють у ЗВО, легкодоступні для тих, чії права й обов'язки вони регулюють, залучення до обговорення ОП стейкхолдерів) ЕГ дійшли висновку, що ОП 205 Лісове господарство відповідає рівню В за даним критерієм.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

ЕГ вважає за необхідне повідомити, що на відкритій зустрічі із експертами була присутня лише одна особа, яка є співробітником кафедри лісівництва. Більше до обговорення ОП ніхто не долучався.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросовісність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	E
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Бала Олександр Петрович

Члени експертної групи

Дудюк Володимир Степанович

Сірук Ірина Миколаївна